

AUSTRÁLIE

Jméno Austrálie je odvozeno z latinského *australis* (česky: jižní); vychází z polohy kontinentu a pověstí o „neznámé jižní zemi“ („*terra australis incognita*“), které lze datovat až do římských legend

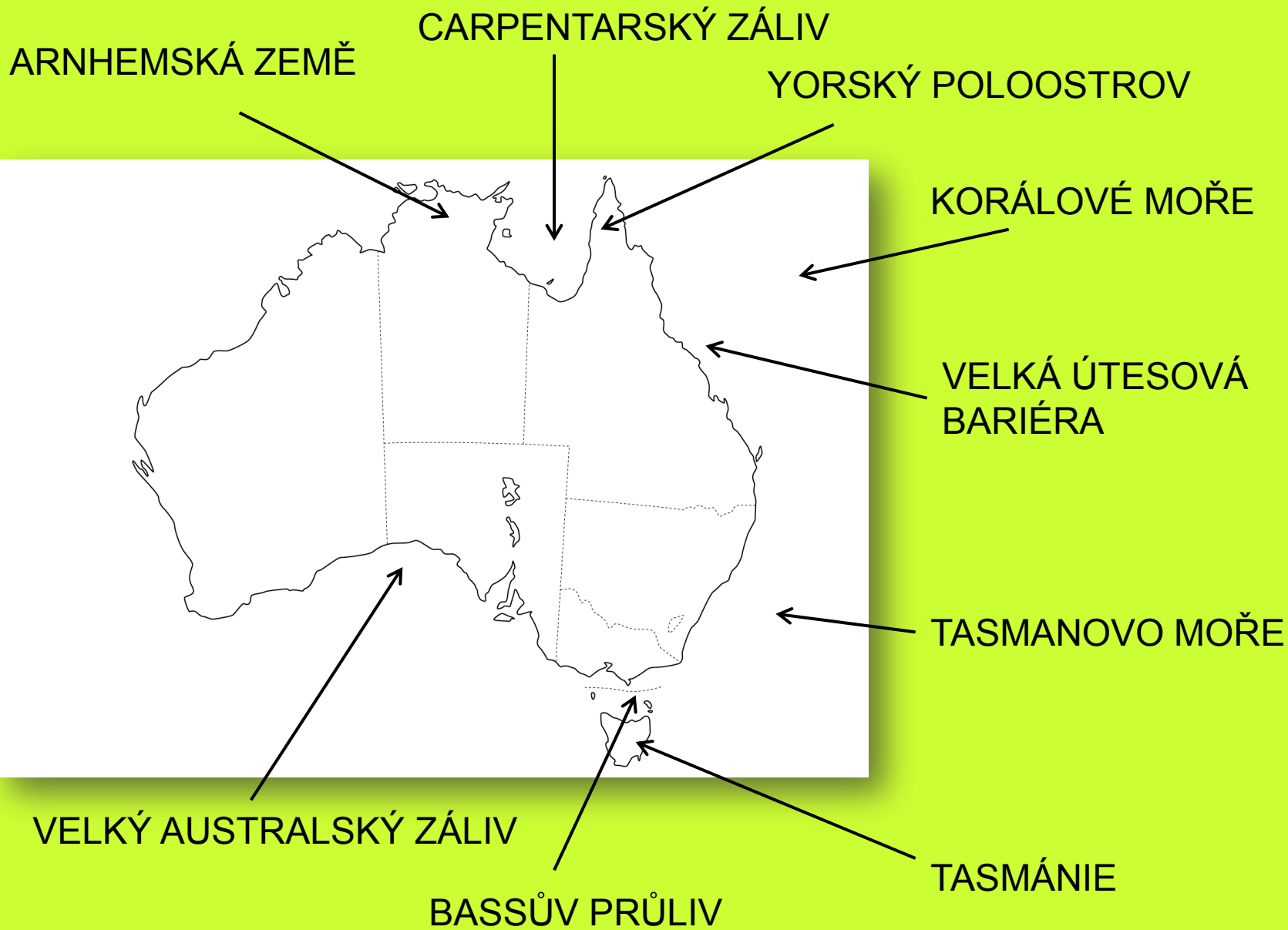
Rozloha: 8,5 mil.km²,

bez Oceánie 7,2mil km²

ČLENITOST POBŘEŽÍ: malá

- poloostrov Arnhemská země
- Carpentarský záliv
- Yorský poloostrov
- Korálové moře
- Velká útesová bariéra
- Tasmanovo moře
- Tasmánie
- Bassův průliv
- Velký australský záliv

Fraser Island

Ve vodách u queenslandského pobřeží nedaleko Maryborough se rozkládá Fraser Island – Fraserův ostrov - **největší písečný ostrov na světě**. Ostrov je 140 km dlouhý a 25 km široký, pokrývají jej kopce a údolí, deštný les a křišťálově čistá jezera.

POVRCH

ze všech světadílů nejnižší průměrná nadmořská výška → rozsáhlé tabule s mělkými pánvemi

V pobřeží - Velké předělové pohoří

JV - Australské Alpy

- nejvyšší hora Mt. Kosciusco 2228m

VELKÁ PÍSEČNÁ POUŠŤ

AYERSOVA SKÁLA - ULURU

GIBSONOVA
POUŠŤ

VELKÉ PŘEDĚLOVÉ
POHOŘÍ

AUSTRALSKÉ ALPY

VELKÁ VIKTORIINA POUŠŤ

MT. KOSCIUSCO

Ayersova skála ve střední Austrálii

<http://www.s24.sk/files/img/pr%C3%ADroda%20-%20ayersova%20skla.jpg>

- Anglický název je Ayersova skála
- domorodý název Uluru v překladu znamená „místo dávající stín“
- pro zdejší Aborigince má posvátnou hodnotu

Největší monolit (z jednoho kusu kamene) na světě; vypíná se do výšky 348 metrů nad okolní poušť 2,5 x 3,5km, nalezneme ho uprostřed australského kontinentu v Severním teritoriu

PODNEBÍ

Podnebí ovlivňuje poloha na jih od rovníku na obou stranách obratníku Kozoroha

⇒ tropický podnebný pás
(nedostatek srážek)

SV, S - okrajové pobřeží - tropický střídavě vlhký
(sucho x vlhko)

Největší část Austrálie - tropický suchý
(vnitrozemí - ↓ srážky, ↑ teploty)

J - subtropický - nižší teploty, více srážek

Hory - chladněji a vlhčeji

Nejteplejší měsíc - leden

Nejchladnější měsíc - červenec

I v Austrálii padá sníh. V Australských Alpách a ve vyšších polohách Tasmánie a na Novém Zélandě (tam jsou i ledovce, na kterých se dá lyžovat po celý rok) leží sníh každoročně po dobu několika měsíců.

Proč leží sníh i v zem.šířkách, kde bychom ho ze zkušeností na severní polokouli nečekali? Důvodem je působení vzdušných proudů, které se z Antarktidy bez zábran šíří přes jižní moře až do nižších zem. šířek.

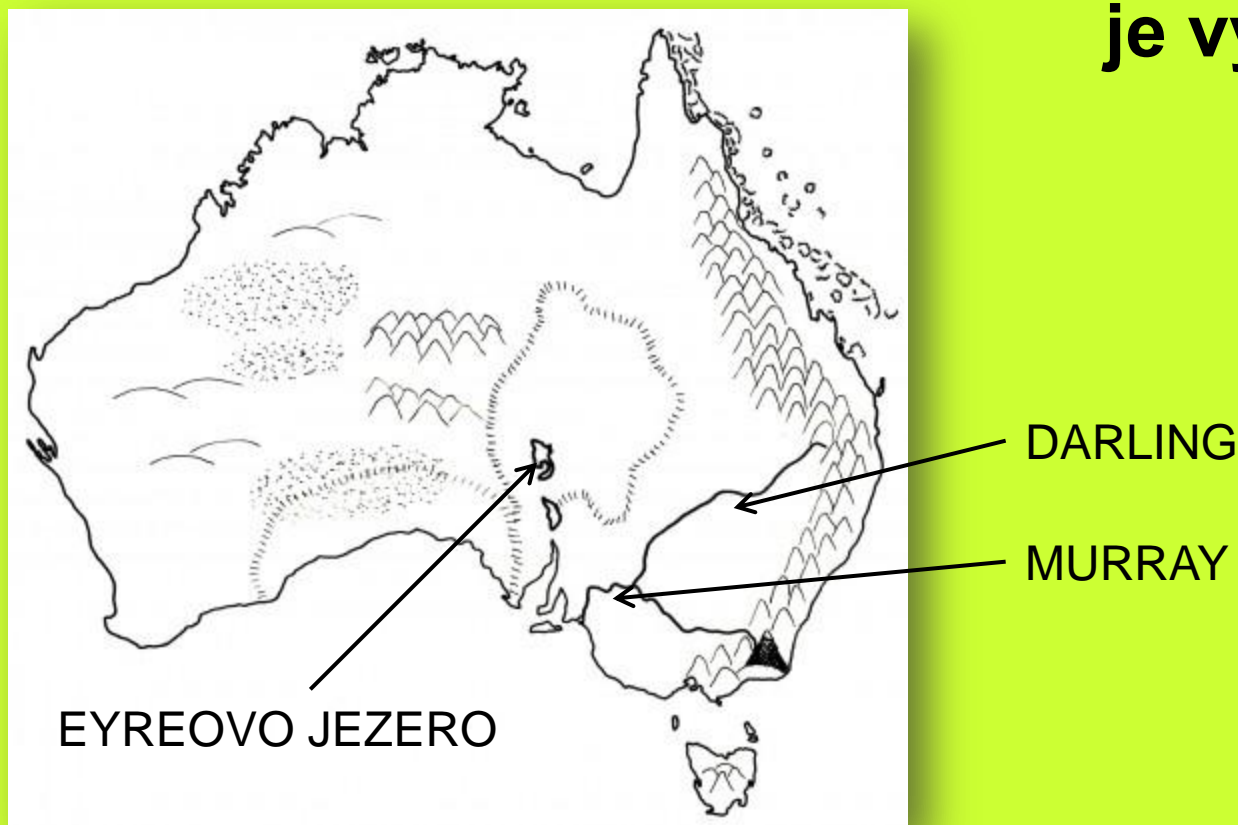
VÍCE [ZDE](#).

VODSTVO

Vnitrozemí - rozsáhlá bezodtoká oblast

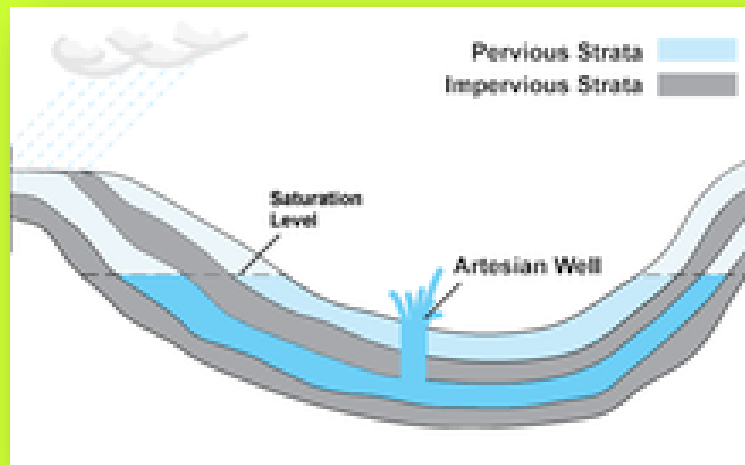
Vyschlá řečiště CREEKY – často ústí do vyschlých jezer

Největší EYROVO jezero (-12m) – po většinu roku je vyschlé

Velký význam artézských studní - provrtáme-li nepropustnou vrstvu, vyvěrá voda pod tlakem

- speciální studny
- často jediný zdroj vody ve vnitrozemí
- Velká artézská pánev má velké zásoby podzemních vod (jsou znehodnoceny solí, užitková voda),

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/1/13/Artesian_Well.png/220px-Artesian_Well.png

ROSTLINSTVO A ŽIVOČIŠSTVO

Živá příroda Austrálie se značně liší od ostatních světadílů

⇐ **dlouhé odloučení Austrálie, která se oddělila od jednotné prapevniny dříve než jiné světadíly.**

**⇒ žijí zde ENDEMITI
(rostliny, živočichové) -
nežijí jinde na Zemi**

VEGETACE

Nejvíce jsou v Austrálii zastoupeny pouště, polopouště a savany (savany v Austrálii = buše)

Strom - Eukalyptus česky se nazývá blahovičník

roste po celé Austrálii s výjimkou vnitrozemí eukalyptové listy obsahují velké množství toxinů, semena eukalyptů puknou jen při extrémních teplotách (při požáru), teprve pak mohou vyklíčit; některé druhy se během růstu zbavují staré kůry, zvyšují přirozený opad, čímž zvyšují možnost požáru

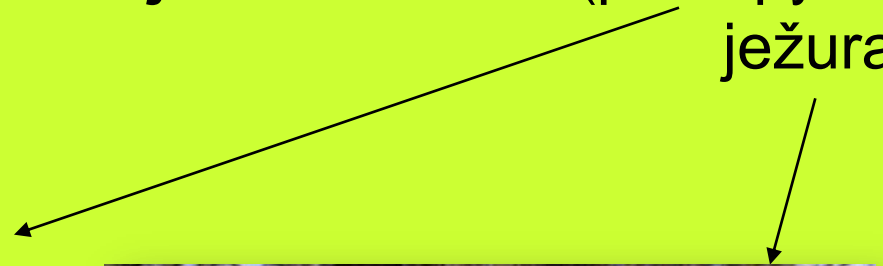
Stačí vyjmenovat rostlinné a živočišné endemity, ostatní informace o endemitech jsou zajímavosti k přečtení.

90% živočišných endemitů

<http://www.ezoo.cz/files/zvire/11.jpg>

- **vačnatci** (koala, klokan, vačice)
- vejcorodí savci** (ptakopysk, ježura)

Tasmánský čert

<http://turista.svetu.cz/img/10477.jpg>

<http://www.praktik-hb.cz/wp-content/uploads/jezura.jpg>

Klokan

<http://www.index.hr/images2/klokan540.jpg>

- patří mezi vačnatce a je nejznámějším australským zvířetem (zároveň je také australským státním symbolem)**
- v Austrálii se vyskytuje přes 50 druhů klokanů (od pouště po deštný prales)**
- k rychlému pohybu používá většina klokanů skákání snožmo, velký ocas slouží jako kyvadlo**

Koala

známá také jako medvídek koala; přestože vzhledem skutečně připomíná medvěda, je to ve skutečnosti vačnatec, jako třeba klokan

živí se listím a kůrou eukalyptů, ty ale obsahují velké množství toxických látek, proto mají koaly pomalý metabolismus a složité trávení, které odbourává toxiny

mládě je kojeno, ale také pojídá matčin trus obsahující symbiotické bakterie, které bude mládě potřebovat k trávení jedovatého eukalyptového listí
koala nepije, veškeré tekutiny přijímá v rostlinné potravě

<https://encrypted-tbn1.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcTSisSGeSLsjTen3Qew2D5TskFH4X-NmOaEZ1c1vUNF4QwpXSDt>

<http://images4.fanpop.com/image/photos/23300000/Koala-australia-23340501-1600-1200.jpg>

Keporkak

kosticový kytovec; patří mezi savce

migruje z chladných vod poblíž pólů (místa bohatá na potravu) do teplejších pobřežních mělčin v nižších zeměpisných šířkách, aby se tam pářil a rodil mláďata

mládě vypije za den až 230 litrů mléka (s obsahem tuku až 50 %)

mládě přibírá neuvěřitelné **4 kilogramy za hodinu**; denní přírůstek je asi 50 kilogramů

tento druh velryb bývá přezdíván jako **zpívající velryby**, protože v období námluv nebo páření samci vydávají specifické zvuky („zpívají“) trvající až 30 minut

Dingo

pravděpodobně vznikl z psa domácího
během posledních 10 000 let
v nejčistší genetické formě se vyskytuje na
ostrově Fraser Island

Taipan je nejdelším jedovatým hadem v Austrálii.

Dorůstá délky i přes tři metry. Také jeho zuby jsou velmi dlouhé, při kousnutí se dostanou až do hloubky 12 milimetrů. Množství jedu vstříknutého při jednom kousnutí je vysoké. Taipan se vyskytuje ve dvou druzích.

Taipan vnitrozemský je vůbec nejedovatějším hadem na světě.

Ten se však vyskytuje v tak nehostinných místech australských polopouští, že je téměř vyloučené, aby se kdy setkal s člověkem. Častěji však můžeme narazit na taipana pobřežního. Jeho délka zubů, prudkost jedu a fakt, že může kousnout velmi vysoko, ho staví do pozice nejnebezpečnějšího hada Austrálie, možná i světa. Brání se pouze v případě napadení - opakovaným kousáním

<http://www.reptilechannel.com/images/article-images/taipan-species-inland-500.jpg>

Národní park KAKADU

- Severní teritorium
 - jeden z největších NP na světě
 - obrovské množství zvířat a rostlin
 - krokodýl mořský
(delty řek, dosahuje až 6,5m délky)
 - krokodýl sladkovodní
(max. 2m)

[http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/4/43/SaltwaterCrocodile\('Maximo'\).jpg/280px-SaltwaterCrocodile\('Maximo'\).jpg](http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/4/43/SaltwaterCrocodile('Maximo').jpg/280px-SaltwaterCrocodile('Maximo').jpg)

Velký korálový útes

Velký bariérový útes je největší korálový útes na světě. Tato unikátní živočišná stavba, rozkládající se v délce 2000 km u severovýchodního pobřeží Austrálie je také jediným organickým výtvozem na Zemi, viditelnou až z Měsíce.

OBYVATELSTVO

Převážnou část obyvatel tvoří přistěhovalci

Po objevení Evropany byla Austrálie využívána jako britská trestanecká kolonie.

Od 18.st. → větší **osidlování** (hlavně Britové)

Po 2.sv.válce - přistěhovalci i z jiných zemí

⇒ přistěhovalci s sebou přinesli jazyk, kulturu, zvyky

→ **velká rozmanitost národů**

mluví se zde cca 200 jazyky

úřední jazyk = angličtina

Rozmístění obyvatel

- ❖ osídlení je velmi řídké
- ❖ nerovnoměrné
 - 4/5 obyvatel - pobřežní pásmo
do 50km od moře
 - 90% - ve městech
- ❖ vnitrozemí téměř liduprázdné
(jen dobytek a ovčácké stanice)
- ❖ nejvíce osídleno JV, J, JZ pobřeží

Původní obyvatelé Austrálie = Austrálci (Aboriginci)

<http://files.edu-klimecka4.webnode.cz/200000060-465ab47545/1820137.jpg>

Didgeridoo

domorodý hudební dechový nástroj vyrobený z duté větve eukalyptu, kterou vyhlodali termity vydává charakteristický bručivý zvuk, na didgeridoo hrají pouze muži, protože Austrálci věří, že žena, která hraje na tento domorodý nástroj, nebude moci mít děti

https://encrypted-tbn2.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSU_Fw9XJ_Ud9ZpC-6ayEme7GQ8abZrrL1B4zPDHBshKz4SRcPO

BUMERANG

domorodý dřevěný lovecký
nástroj

- pokud se správně hodí a
kořist není zasažena, vrátí se zpět

http://www.tyden.cz/obrazek/finders-djh51323-48aee2b14da34_300x200.jpg

ROYAL FLYING DOCTOR SERVICE TZV. LÉTAJÍCÍ DOKTOŘI

usnadňují život lidem z odlehlých oblastí
poskytuje rychlou zdravotní pomoc
místo sanitek - speciálně upravená
letadla a vrtulníky

<http://www.alongthegrapevine.com/wp-content/uploads/2009/12/02a.jpg>

SCHOOL OF THE AIR

- tzv. Rádiová škola, která pomáhá dětem z odlehlých usedlostí
- děti se učí „na dálku“ pomocí vysílaček, telefonu, počítačů a internetu

ROAD TRAINS

tzv. silniční vlaky; kamiony, které mají délku 55 metrů (3 – 4 přívěsy), mohou mít až 9 přívěsů

